

ศัพท์พัฒนบริหารศาสตร์

DEVELOPMENT ADMINISTRATION GLOSSARY

ความสัมพันธ์ระหว่าง “การวิจัย” (Research) กับ “การสอน” (Teaching)*

ปัจจุบันมักจะมี ความเข้าใจ สับสนกันอยู่ไม่น้อยในเรื่องที่เกี่ยวกับความหมายของ การวิจัย (Research) และ การสอน (Teaching) ความเข้าใจ สับสนนั้นอาจมีได้หลายแง่หลายมุมและอาจแตกต่างกันออกไปได้มากมายแล้วแต่พื้นฐานของการเรียนรู้และประสบการณ์ของแต่ละบุคคล บางคนอาจเข้าใจว่า การวิจัยนั้นได้แก่การออกไปเก็บและรวบรวมข้อมูล (data) แล้วเอามาเรียบเรียงเขียนเป็นหนังสือหรือรายงานขึ้นมาโดยใช้ความคิดเห็นส่วนตัว หรือสามัญสำนึกตีความข้อมูลที่ได้อามาตามอำเภอใจ บางคนก็เข้าใจว่าการวิจัยนั้นเป็นแต่เพียง “ระเบียบวิธี” (Methodology) ในการเก็บข้อมูลต่างๆ ด้วยเหตุนี้ เมื่อสามารถเรียนรู้ระเบียบวิธีเกี่ยวกับการวิจัยแล้วก็สามารถเป็นนักวิจัยได้ ส่วนในเรื่องการสอนนั้นบางคนอาจเข้าใจว่าเป็นการถ่ายทอดความรู้ที่ตนมีอยู่หรือที่ตนได้ร่ำเรียนมาและเชื่อว่ามี ความรู้ นั้นๆ อยู่ให้แก่ นักเรียนหรือนักศึกษา ฉะนั้น การสอนจึงเป็นการถ่ายทอดความรู้โดยอาศัยตำราหรือตำราต่างๆ ที่ได้ขีดเขียนไว้แล้ว ที่ตนเห็นว่าเชื่อถือได้ หรือที่ตนจำได้มาจากการเรียนครั้งก่อนๆ ของตน บางคนอาจจะเห็นอย่างอื่น อย่งไรก็ดี ข้อเขียนนี้มีได้มุ่งที่จะพิจารณาหรือวิเคราะห์ถึง ความหมาย ของการวิจัยและการสอนหากแต่มุ่งพิจารณาถึง ความสัมพันธ์ หรือ สัมพันธภาพ (relationship) ระหว่างสองสิ่งนี้มากกว่า และการที่จะดำเนินเรื่องต่อไปได้ก็จำเป็นจะต้องสันนิษฐานเอาไว้ก่อนว่า ท่านผู้อ่านมีความเข้าใจในความหมายของ

* ข้อเขียนนี้ส่วนใหญ่ได้แนวคิดมาจากบทความเรื่อง “Scientist Says Research is Basic to Best Teaching” ใน *Your University*, (Indiana University Alumni Association Publication, March 1967).

คำว่า “การวิจัย” มาก่อนแล้ว หรือหากว่ายังไม่เข้าใจแจ่มแจ้งก็คิดว่าคงจะได้ช่วยตัวเอง โดยการไปศึกษาค้นคว้าเอาจากแหล่งอื่น

ปัญหาเรื่องสัมพันธ์ภาพระหว่างการวิจัยกับการสอนประเด็นสำคัญที่ควรจะหยิบยกขึ้นมาพิจารณา ณ ที่นี้ ก็คือว่า มีความขัดแย้งระหว่างงานวิจัยกับงานสอนหรือไม่ จะเห็นได้ว่าเหตุอันเป็นมูลฐานของปัญหานี้ส่วนใหญ่จะขึ้นอยู่กับเรื่องของการใช้เวลาเป็นสำคัญ คือคน ๆ หนึ่งจะทำทั้งงานวิจัยและงานสอนหนังสือพร้อม ๆ กัน ไปจะเป็นสิ่งที่เป็นไปได้หรือไม่ ในเรื่องนี้ ดร. เทรซี เอ็ม. ซอนน์บอร์น (Tracy M. Sonneborn) ศาสตราจารย์ทางทางสัตวศาสตร์ผู้มีชื่อเสียงแห่งมหาวิทยาลัยอินเดียนาได้ให้ความเห็นไว้อย่างน่าฟังว่า... กิจกรรมทั้งสองอย่าง (คือทั้งงานวิจัยและงานสอน) เป็นสิ่งที่น่าดึงดูด น่าทึ่ง และน่าพอใจสำหรับตัวท่านเองนั้น มีความคิดแบบเดียวกับผู้ร่วมงานส่วนใหญ่ของท่าน คือ ถือว่าหากมีความขัดแย้งเกิดขึ้นเมื่อใดแล้ว ท่านถือว่างานสอนนั้นมีลำดับความสำคัญที่เหนือกว่า ด้วยเหตุนี้ งานวิจัยจึงย่อมจะต้องใช้เวลาว่างที่พอจะมีเหลืออยู่ (จากการสอน) โดยเฉพาะเวลาในตอนเย็น ในวันหยุดระหว่างสัปดาห์ ระยะเวลาที่หยุดเรียน และในตอนหยุดภาคฤดูร้อน เพื่อที่จะสามารถทำงานทั้งสองอย่างได้พร้อม ๆ กันไป ตัวของท่านเองและเพื่อนร่วมงานของท่านได้ใช้วิธีง่าย ๆ โดยเพียงแค่เพิ่มชั่วโมงการทำงานให้มากขึ้นเท่านั้นเอง ซึ่งก็ตกประมาณสัปดาห์ละ 70 ชั่วโมง หรือมากกว่า และถ้าเราคิดว่าการทำงานเต็มทีนั้น ได้แก่การทำงานสัปดาห์ละ 40 ชั่วโมงแล้ว ก็ย่อมหมายความว่าเราสามารถทำงานทั้งสองอย่างได้อย่างเต็มที่เช่นเดียวกัน . . .

ผู้เขียนเห็นว่าความเห็นของศาสตราจารย์ซอนน์บอร์นในเรื่องนี้เป็นเรื่องที่น่าฟังมากและผู้เขียนรู้สึกเห็นด้วยอยู่มาก แต่อาจมีปัญหาน่าคิดตามมาสำหรับผู้ที่อยู่ในวงกรมหาวิทยาลัยของไทยเราเป็นพิเศษเล็กน้อยก็คือปัญหาเรื่องของ “รางวัล” (reward) และ “การรับรู้” (recognition) ของสังคมในเรื่องเหล่านี้โดยเฉพาะเรื่องงานวิจัยต่าง ๆ นั้น ปัจจุบันแม้ว่าจะมีการกล่าวขวัญถึงกันอยู่หนาหูก็ตาม แต่ในทางปฏิบัติตามความเป็นจริงแล้วทั้ง “รางวัล” และ “การรับรู้” ยังต่ำและผิดเพี้ยนมาก ฉะนั้น จึงมีผู้สนใจทำงานทั้งสองอย่างพร้อมกันไปตามวิธีการของ ดร. ซอนน์บอร์นน้อยเต็มทีในบ้านเมืองเรา

สิ่งที่ควรพิจารณาต่อไปก็คือคุณค่าของงานวิจัย ซึ่งเป็นผลงานของอาจารย์ในมหาวิทยาลัยนั้น มีต่อสถาบันที่เขาสังกัดอยู่เพียงไรหรือไม่? ในเรื่องนี้ ศาสตราจารย์ชอนน์บอร์นให้ความเห็นไว้อย่างน่าฟังเช่นเดียวกันโดยท่านได้กล่าวมีใจความว่า...การวิจัยช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการสอน ด้วยเหตุนี้จึงถือได้ว่ามีคุณค่ามหาศาลต่อวิทยาลัยหรือมหาวิทยาลัยทั้งหลายด้วย มหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียงว่ามีคณาจารย์ที่มีผลงานวิจัยอยู่ในคุณภาพสูงนั้นย่อมได้รับความสนใจจากอาจารย์ที่มีชื่อเสียงเด่น ๆ ในการที่จะเข้ามาร่วมมือในมหาวิทยาลัยนั้นมากขึ้น นอกจากนี้ยังอาจช่วยให้ได้รับเงินอุดหนุนจากรัฐบาลและได้รับนักศึกษาที่ดีมากขึ้นด้วย แต่ที่สำคัญที่สุดก็คือว่า การวิจัยนั้นเป็นส่วนหนึ่งของหน้าที่ของมหาวิทยาลัย หน้าที่ซึ่งรวมทั้งการรักษาไว้ (preservation) และการถ่ายทอด (transmission) สิ่งซึ่งได้เรียนรู้ประจักษ์แจ้งแล้ว และการขยายความรู้และความเข้าใจโดยไม่คำนึงถึงผลประโยชน์ในทางปฏิบัติเฉพาะหน้าหรือการที่จะกลมกลืนเข้ากับความคิดเห็นในปัจจุบันหรือไม่ก็ตาม . . .

ความเห็นของ ดร. ชอนน์บอร์น ในเรื่องนี้เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับมหาวิทยาลัยในสหรัฐอเมริกา และสถานภาพของอาจารย์มหาวิทยาลัยในสหรัฐอเมริกา ซึ่งตามปกติได้รับเงินเดือนสูงมากอยู่แล้ว สถาบันการศึกษาชั้นมหาวิทยาลัยในสหรัฐอเมริกานั้นรับรู้หน้าที่ดังกล่าวเป็นอย่างดี และบางมหาวิทยาลัยก็มีโครงการวิจัยที่ต้องใช้เงินทองมหาศาลและใช้เวลาต่อเนื่องกันไปหลายสิบปีทีเดียว ทางรัฐบาลกลางได้อาศัยผลงานวิจัยในมหาวิทยาลัยต่าง ๆ มาช่วยในการบริหารกิจการของชาติบ้านเมืองก็มาก สำหรับประเทศไทยสภาการณดังกล่าวยังไม่เกิดขึ้น มหาวิทยาลัยและคณาจารย์มีบทบาทในการวิจัยน้อยมาก ฉะนั้น การสอนจึงอาศัยแต่ผลงานวิจัยของนักศึกษาต่างประเทศ (หากมีการติดตาม) หรือไม่ก็ใช้ความรู้เท่าที่ตนได้ศึกษาเล่าเรียนมาเมื่อยังเป็นนักศึกษาอยู่ ผลก็คือวิชาการต่างๆ ในมหาวิทยาลัยของไทยจึงไม่มีใครจะทันสมัย นักศึกษาในมหาวิทยาลัยของไทยส่วนมากจึงได้แต่พากันศึกษาท่องบ่นแต่ความรู้ดั้งเดิมเป็นหลัก การติดตามแนวคิดปัจจุบันและการหาทางเสริมต่อแนวคิดสำหรับสังคมในอนาคตนั้น บรรยากาศในมหาวิทยาลัยของไทยปัจจุบันก็ถูกละเลยในเรื่องนี้น้อยมาก

งานวิจัยนี้ย่อมถือได้ว่าเป็นการสร้างนักศึกษาที่รอบรู้และมีความสามารถทางวิชาการในระดับสูงยิ่ง ๆ ขึ้นไป ผู้เขียนใคร่ขออ้างคำกล่าวของ ดร. ซอนน์บอร์น อีกครั้งหนึ่งเพื่อสนับสนุนความจริงในเรื่องนี้ ศาสตราจารย์ซอนน์บอร์นกล่าวมีใจความว่า . . . นักศึกษาไม่ควรแต่จะศึกษาเล่าเรียนเฉพาะความรู้และความเข้าใจในสิ่งซึ่งเคยเป็นประสบการณ์ในอดีตของมนุษย์เท่านั้น แต่ควรจะได้ศึกษาถึงภาวะความเป็นไปต่าง ๆ ในปัจจุบันยิ่งกว่านั้น เขาควรจะได้เตรียมพร้อมที่จะติดตามพัฒนาการใหม่ ๆ อยู่ต่อไปจนตลอดชีวิตของเขา . . . แนวความคิดทางการศึกษานั้นได้เป็นที่ตระหนักแล้วว่า นักศึกษาจะต้องไม่พอใจอยู่แต่การศึกษาและทำความคุ้นเคยกับความสำเร็จแห่งอดีต ซึ่งมีปรากฏอยู่ในตำราต่าง ๆ เท่านั้น เขาควรจะต้องได้ทราบด้วยว่า ความสำเร็จต่าง ๆ เหล่านี้เกิดขึ้นมาได้อย่างไร ด้วยเหตุแห่งใด น้ำตา และความทุกข์ยากลำบากลำบากของบรรดาผู้ริเริ่มนำทางในระยะแรก ๆ ในการค้นคิดและทดลองค้นคว้าต่าง ๆ จนกว่าสังคมจะยอมรับและพบความสำเร็จ ความก้าวหน้าต่าง ๆ เหล่านี้ได้เกิดขึ้นจากน้ำพักน้ำแรงของมนุษย์ธรรมดาเช่นเดียวกับเรานั่นเอง ความก้าวหน้าต่าง ๆ เหล่านี้จะยังไม่มีทางจบสิ้นแต่จะก้าวหน้าต่อไปเรื่อย ๆ ตราบเท่าที่สังคมสามารถสร้างบรรยากาศต่าง ๆ ให้เป็นการเกื้อกูลต่อการเติบโตในทางการต่อไป . . .

นอกจากนั้น ดร. ซอนน์บอร์น ยังมีความเห็นเพิ่มเติมอีกว่า . . . อาจารย์ที่เป็นทั้งนักสำรวจ นักวิจัย นักวิชาการที่ขยันขันแข็งหรือศิลปินด้วยเท่านั้นจึงอาจจะเข้าใจได้โดยแท้จริงว่าวิชาการนั้นเจริญเติบโตขึ้นมาได้อย่างไร ผู้ที่เข้าใจเนื้อหาของวิชาการโดยแจ่มแจ้งแล้วเท่านั้น เราจึงอาจหวังว่าเขาจะสามารถถ่ายทอดความรู้ความเข้าใจบางส่วนของเขาให้แก่ นักศึกษาได้ หากขาดสิ่งนี้เสียแล้ว วิชาที่สอนก็อาจเป็นที่น่าเบื่อหน่าย ยิ่งไปกว่านั้น นักศึกษาซึ่งได้รับการสอนแบบดังกล่าวก็ไม่อาจเตรียมตัวที่จะเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ซึ่งอาจเกิดขึ้นในชีวิตของเขาได้อีกด้วย ในทางกลับกันพวกเขาอาจเข้าใจผิดว่าความก้าวหน้าใหม่ ๆ เป็นสิ่งทำลายความมั่นคงที่มีอยู่เดิม แทนที่จะคิดว่ามาช่วยขยายของเดิมให้สมบูรณ์ขึ้น ยิ่งกว่านั้น หน้าที่ประการแรกและก่อนสิ่งอื่นใดของผู้เป็นครูนั้นย่อมได้แก่การหาทางทราบความสนใจของนักศึกษา รวมทั้งความยินดีและกระตือรือร้นที่จะศึกษาค้นคว้า

ด้วย เพื่อที่จะให้บรรลุถึงจุดประสงค์ดังกล่าว ผู้เป็นครูจะต้องทำตัวเป็นคนที่ยืนดีและ
 กระตือรือร้นสนใจต่อวิชาการด้วย ทั้งนี้เพื่อที่จะช่วยสภิกษณ์ักศึกษาบางคนที่ยังซึมเซาให้ตื่น
 ตัวยืน ไม่มีสิ่งใดที่จะช่วยผู้เป็นครูในเรื่องเหล่านี้ได้ดีเท่ากับการเข้าร่วมกระทำการในการก่อ
 ให้เกิดความเติบโตในวิชาการ นั่นก็คือ การทำตัวให้เป็นนักวิจัยและศิลปินพร้อมกันไปด้วย

ในที่สุดศาสตราจารย์ซอนนอร์นได้สรุปความคิดเห็นและความเชื่อมั่นของท่าน
 ว่า... การวิจัยกับการสอนนั้นไม่ใช่กิจกรรมที่ขัดแย้งกัน หากแต่มีความเกี่ยวพันกันอย่างใกล้ชิด
 ชิดและต่างก็สนับสนุนซึ่งกันและกัน... ในทางตรงข้ามหากแยกสองสิ่งนี้ออกจากกันกิจกรรม
 ทั้งสองต่างก็จะได้รับความกระทบกระเทือนในทางตกต่ำ

ผู้เขียนรู้สึกเป็นหนี้บุญคุณในแนวความคิดของศาสตราจารย์ซอนนอร์นในเรื่อง
 นี้เป็นอันมาก และก็ได้แต่หวังว่าแนวคิดในเรื่องสัมพันธ์ภาพระหว่างการวิจัยกับการสอน
 ดังที่ได้พิจารณากันมาแล้วนี้ คงจะได้มีการนำมาปฏิบัติกันมากยิ่งขึ้นในวงการศึกษาระดับสูง
 ของประเทศไทยภายในเวลาไม่นานนัก

สนิท สัมครการ